

Et par ord om Grundtvigs salme: Nu falmer skoven trindt om land

I 1844 havde Grundtvig en brevveksling med præsten Peter Rørdam, vedrørende høstsalmer. Grundtvig skriver salmen ”Gud, du fra dine de herlige højeloftssale”, men den er Rørdam ikke helt tilfreds med, han finder versmålet for stift!

D. 6. september skriver han til Grundtvig, og opfordrer ham til at skrive en ny på versmålet ”Der stander et slot udi Østerrig”, og allerede dagen efter, d. 7. september, svarer Grundtvig således i et brev:

At Høstsalmen var stiv, sagde jeg Dem selv, det er ikke den, jeg nu har gjort i en Hast, som ”Der stander et Slot”, men om den ellers kan tækkes Dem, kommer an på en Prøve. Jeg faar i dag ei Tid til mer end at skrive den op”

Kilde: Anders Malling bd. 3 side 436.

Den salme, som Grundtvig således skrev i en hast, er i dag, 177 år senere, en af de meste elskede og mest sunge salmer i salmebogen. Grundtvig lader den åbne med en enestående naturbeskrivelse i de to første vers. Han begynder med træerne, der falmer, muligvis det allermest karakteristiske træk ved efteråret, for derefter at komme rundt om fuglene, inden han omtaler den ændring, der er sket i landskabet, efter jorden er blevet pløjet, og derfor nu er helt sort.

Vers 1:

Nu falmer skoven trindt om land,
og fuglestemmen daler;
alt flygted storken over strand,
ham følger viltre svaler.

Vers 2:

Hvor marken bølged nys som guld
med aks og vipper bolde,
der ser man nu kun sorten muld
og stubbene de golde.

Men der er en rigtig god mening med hele dette sceneri, jo, for forråds kamrene er blevet fyldt op, og kornet ligger i laden til brug for foder til dyrene i vinterperioden. Grundtvig nøjes ikke med at skrive, at kornet ligger i laden, nej, for kornet er ikke blot korn, det er Guds gaver, og dermed bliver der tale om et langt større perspektiv.

Grundtvig taler også om velstand og virksomhed, her vel sagtens forstået som virkelyst, og det kan hænge sammen med, at han året før, i 1843, foretog en rejse til England, hvor han blev dybt betaget af den foretagsomhed, han mødte i dette land.

Vers 3:

Men i vor lade, på vor lo,
der har vi nu Guds gaver,
der virksomhed og velstand gro
i tøndemål af travet.

Hvorfor vokser kornet? Det kan en biolog ganske givet fremsætte alverdens forklaringer på, om fotosyntese, biokemiske processer i jorden etc. Men stiller man spørgsmålet: Hvem har skabt naturlovene, som betinger alle disse processer, og hvem har i det hele taget sat det hele i gang, ja, så bliver det straks en del sværere. Grundtvig siger i det fjerde vers, at det er Gud, der lader kornet vokse, med andre ord: Det er Gud, der er ophav til det hele. Og ikke nok med det, den almægtige Gud, er til stede hos os, og bliver hos os med sit eget ord, som aldrig glipper.

Vers 4:
Og han, som vokse lod på jord
de gyldne aks og vipper,
han bliver hos os med sit ord,
det ord, som aldrig glipper.

Alt dette får Grundtvig til at bryde ud i en storslået tak til Gud. Både for det materielle, kornet på marken, og for det åndelige, Gud ord.

Vers 5:
Ham takker alle vi med sang
for alt, hvad han har givet,
for hvad han vokse lod i vang,
for ordet og for livet.

Nu handler denne salme specifikt om høsttiden, men hele året lyser Gud sin fred over os, og således følger vinter og sommer efter hinanden, med afgrøder på marken til gavn for os mennesker

Vers 6:
Da over os det hele år
sin fred han lyser gerne,
og efter vinter kommer vår
med sommer, korn og kerne.

På denne måde følger år efter år, men på et tidspunkt ”rinder timeglasset ud” (bemærk dette fine, sproglige billede) for den enkelte af os. Sådan er betingelserne for menneskelivet, på Grundtvigs tid såvel som i dag. Og hvad sker der så? Jo, så venter der et stort sort hul i jorden.

Nej, netop ikke, Grundtvig fremholder i stedet det kristne håb om et evigt liv hos Gud i himlen, når livet her på jorden engang er forbi.

Vers 7:
Og når engang på Herrens bud
vort timeglas udrinder,
en evig sommer hos vor Gud
i Paradis vi finder.

Grundtvig elskede menneskelivet, og hans enorme produktion bærer et stærkt præg af glæde, flid og optimisme. Kun ganske få gange synger han om livets genvordigheder i

sine salmer, men det sker faktisk her i det ottende vers, hvor ”jordens strid og møje” bliver nævnt.

Sammenligningen med fuglene, der høster uden at arbejde, (jfr. Jesu bjergprædiken i Mathæus 6) lader ane, at Grundtvig har det fysiske arbejde med jorden i sine tanker. Men der er al mulig grund til at tro, at Grundtvig taler om ”jordens strid og møje” i al almindelighed. Og alt dette, er vi altså fri for i Guds himmel, her er alt godt.

Vers 8:

Da høste vi, som fugle nu,
der ikke så og pløje;
da komme aldrig mer i hu
vi jordens strid og møje.

Nu er salmen ved at være til ende, og igen giver Grundtvig taknemmeligheden en retning, nemlig til Gud i himlen, som gennem Jesu Kristi gerning for os, er vores Far. Grundtvig henviser således her til det kristne evangelium.

Vers 9:

For høsten her og høsten hist
vor Gud ske lov og ære,
som ved vor Herre Jesus Krist
vor Fader ville være.

I det sidste vers bliver de ”korte dage” stillet op overfor evigheden, og igen åbnes der op for det helt store perspektiv. Og den Gud, der kan alt og ved alt, han vil lade sin ånd ledsage os, vejlede os, til Himlen.

Vers 10:

Hans Ånd, som alting kan og ved,
i disse korte dage
med tro og håb og kærlighed
til Himlen os ledsage!

Ole Reuss Schmidt, oktober 2021